

KALKINMANIN ANAHTARI

**ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLE BİRLİKTE
İNSAN ONURUNA YAKIŞIR İŞ**

OĞUZ BAŞOL

KIRKLARELİ-2013

Kırklareli Üniversitesi
Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Merkezi

KALKINMANIN ANAHTARI ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLE BİRLİKTE İNSAN ONURUNA YAKIŞIR İŞ

HAZIRLAYAN

OĞUZ BAŞOL

Kırklareli Üniversitesi Kültür Merkezi A Blok 39100
Kırklareli / Türkiye

Tel: 444 40 39 - 166

Faks: 0 (288) 212 23 59

E-Posta: kesam@kirkclareli.edu.tr

Web: <http://kesam.kirkclareli.edu.tr>

Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Merkezi
Değerlendirme Notu: 2013-07

© Kırklareli Üniversitesi Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi yayınlarının tüm hakları mahfuzdur. Kaynak gösterilerek yayınlanabilir.

O. Başol. (2013). *Kalkınmanın Anahtarı: Çevresel Sürdürülebilirlik İle İnsan Onuruna Yakışır İş*. Kırklareli Üniversitesi Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Merkezi Değerlendirme Notu: 2013-07, Kırklareli.

ÖZGEÇMİŞ

Çukurova Üniversitesi Ekonometri Bölümünden mezun oldu. Yüksek lisansını Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri alanında tamamladı. Kırklareli Üniversitesi'nde Öğretim Görevlisi olarak çalışan Başol, çalışmalarında çalışma psikolojisi, girişimcilik, yeşil işler, kadın çalışmaları ve kariyer gelişimi konularına odaklanmaktadır.

Kırklareli Üniversitesi Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi

KESAM DEĞERLENDİRME NOTU

Değerlendirme Notu: 2013-07

08/10/2013

KALKINMANIN ANAHTARI: ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLE BİRLİKTE İNSAN ONURUNA YAKIŞIR İŞ

Çevresel sürdürülebilirlik ve insan onuruna yakışır iş standartları olmadan sürdürülebilir kalkınmadan bahsetmek mümkün değildir.

İş dünyasının üretim sürecini daha çevreci hale getirme isteği, sürdürülebilirliğin anahtarı niteliğindedir. Nitekim Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) de konuya sosyal amaçları doğrultusunda yaklaşmakta ve üretim sürecinin çevreci hale getirilmesini, insan onuruna yakışır iş standartları ile birlikte geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla ILO, 102. Uluslararası Çalışma Konferansında “Sürdürülebilir Kalkınma, İnsan Onuruna Yakışır İş ve Yeşil İşler” kavramını ele almıştır. İnsan onuruna yakışır işi, yeşil meslekleri ve sürdürülebilir kalkınmayı başarmanın en iyi yollarını tüm dünyadan hükümetler, işverenler ve sendikalarla tartışan ve 174 temsilciden oluşan üçlü komite, Uluslararası Çalışma Konferansı sonuç bildirgesini genel kurulda kabul etmiş ve 19 Haziran 2013’de bir basın bildirisi ile dünyaya duyurmuştur.

ILO’nun yakın yüzyıllık tarihinde ilk kez, hükümet, işçi ve işveren temsilcileri daha yeşil bir ekonomiye (enerji verimliliği, kaynakların etkin kullanımı, çevreye duyarlı üretim süreci vs.) adil geçişi başarmak adına kuvvetli bir ortaklıkta ve yol gösterici ilkeler konusunda anlaşma sağlamışlardır.

Yaklaşık iki hafta süren müzakereler sonucunda sürdürülebilir kalkınma komitesi 102. Uluslararası Çalışma Konferansı sonuçlar bildirgesinde; “Üretim sürecinin daha çevreci hale gelmesi ve yeşil işlerin geliştirilmesi ILO’nun sosyal hedeflere ulaşmasında da birçok fırsat sunmaktadır. Yeşil işler, hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ekonomilerde büyümenin yeni bir motoru olma yolunda potansiyel olurken, insan onuruna yakışan işleri arttırmaktadır. Aynı zamanda yoksulluğu ortadan kaldırma ve sosyal içerme konularında ILO’nun hedefleri doğrultusunda önemli katkılarda da bulunan yeşil işlerin desteklenmesi ILO’nun önceliklerindedir.” sonucuna ulaşmıştır.

Oğuz BAŞOL

Öğretim Görevlisi

oguzbasol@klu.edu.tr

Küresel anlamda yeşil işlerin ve çevreye duyarlı endüstrilerin gelişmesi, sürdürülemez nitelikte olan “*sıradan endüstriler*”e kıyasla 15 ila 60 milyon arasında insan onuruna yakışır iş yaratmaktadır. Nitekim bu ILO’nun öncelikli amacı olan evrensel işsizlikle mücadele politikası konusunda orta vadede (20 – 30 yıl) sosyal hedeflere ulaşma bağlamında ILO’ya yardımcı olacaktır.

Çevresel sürdürülebilirlik, yoksulluğu azaltmak ve herkes için insan onuruna yakışır iş, ILO’nun yirmi birinci yüzyıl için belirlediği üç temel hedef niteliğindedir. Nitekim özellikle Afrika ülkelerinde iklim değişikliğinin bireylerin işyerlerine, işlerine, mesleklerine zarar verdiği ve böylece geçim kaynaklarını ortadan kaldırdığı gözlenmiştir. İlâveten bu zararı sosyal sınıf ve gelir seviyesi olarak en yoksullar yaşamaktadır. Dolayısıyla çevresel sürdürülebilirliği önemseyen, yoksulluğu azaltmak için herkese insan onuruna yakışır iş standartları geliştirme mücadelesi ancak yeşil ve çevreye duyarlı işlerin gelişmesiyle olacaktır.

İşverenler açısından daha yüksek enerji verimliliği ve kaynak kullanımının etkin olması (örneğin; su tüketimi, atığın yeniden kullanımı ve geri dönüşümü vb.) uzun dönemli sürdürülebilir kalkınmaya yardımcı olacak niteliktedir. Nitekim işverenler verimli kullandıkları sistemden kazandıkları birikimle yeniden yatırım yapabileceklerdir. Böylece daha güçlü teknolojik ve fiziki altyapı oluşturulurken, çevresel barış sağlanmış ve daha çok çevreci işler yaratılmış olacaktır. Elbette işlerin ve mesleklerin çevreci hale gelmesi yalnızca işletmelerin değil, ekonominin diğer aktörleri olan işletmeye (sektöre) bağlı diğer işletmelerin, çalışanların ve devletlerin de yararına olacaktır.

Çalışanlar açısından durum incelendiğinde son yıllarda karşılaşılan çevre ve işsizlik gibi problemlerin sendikalar için pazarlık konusu olmadığı, bunun yenedünya düzeninin bir getirisi olduğu anlaşılmıştır. Nitekim yeni düzende söz sahibi olmak isteyen sendikalar çevreye duyarlı üretim süreci ve yeşil işler gibi kavramları bir zorunluluk olarak görmek durumundadır ve ekonomileri çevresel olarak sürdürülebilir hale getirerek yeniden yapılandırmalıdır. Ancak bu geçişte yalnızca iş değil, insan onuruna yakışır iş yaratmaları gerekirken çalışanları sistemin pazarlık konusu yapmamalıdır. Çünkü çalışanlar çevreye saygılı üretim sürecine ve yeşil işlere geçişte hırslı olduğu kadar adil bir değişim de talep etmektedir.

Daha Fazla ve Daha İyi İşler İçin

ILO, üretim sürecinin çevreye duyarlı hale gelmesini sadece insan onuruna yakışır iş yaratma süreci olarak algılamamakta; tarım, inşaat, geri dönüşüm ve turizm gibi sektörlerdeki işlerin insan onuruna yakışır hale gelmesini de kastetmektedir. Böylece ekonominin sürdürülebilir hale gelmesi sadece yeni mesleklerin standartlarını yükseltmeyecek, aynı zamanda var olan diğer mesleklerin de koşullarını ve gelirlerini iyileştirilebilecektir. Son olarak yapılan araştırmalar göstermektedir ki, çevresel öncelikler ve çalışma hayatı birbirine rakip olan değil birbirini tamamlayan iki canlı unsur niteliğindedir.

102. Uluslararası Çalışma Konferansının sonuçlarına göre; devletlerin önderliğinde tüm meslek gruplarına ve girişimcilere enerji verimliliği, kaynakların etkin kullanımı ve çevreye duyarlı üretim sistemleri üzerine bilgiler verilerek üretim sürecinin çevreci hale getirilmesi sağlanmalıdır. Elbette bu görev katılımcılık ilkesi gereği yalnızca devletlere verilmemeli, işçi ve işveren temsilcileri de konuyla ilgili yenilikler bağlamında tarafları cesaretlendirmelidir. Nitekim birlikte alınan kararlar neticesinde sosyal diyalog mekanizması gelişirken; ülkelerin ihtiyaçlarına uyarlanan insan onuruna yakışır çalışma standartları geliştirilebilecek, daha çevreci endüstri politikaları oluşturulabilecek, yeşil iş tabanlı küçük ve orta ölçekli firmalar desteklenebilecektir.

102. Uluslararası Çalışma Konferansının sonuçlarından biri de iş dünyası ile eğitim dünyası arasındaki ilişkiye yöneliktir. Buna göre; iş dünyası ile eğitim dünyasının birbirini kuvvetli şekilde etkilediği açıktır. Nitekim eğitim kurumlarında yeşil iş, enerji verimliliği, kaynağın etkin kullanımı ve üretim sürecinin çevreci hale gelmesi gibi konuların eğitim sisteminin modülü haline getirilmesi yalnızca bu tip meslekleri ve işleri arttırmakla kalmayacak olup aynı zamanda iş güvenliği ve çalışanların sağlık standartlarıyla ilgili koşulları yükselterek hem kapsamlı hem de sürdürülebilir bir sosyal koruma sistemi geliştirilebilecektir.

Yukarıda belirtilen gelişmeler ışığında, endüstriyel sistemlerde köklü yeniliklere geçişlerin kolay olmayacağını tahmin etmek zor değildir. Elbette çevresel farkındalığı yüksek olan işlere geçişte bazı bölgelerin, işlerin, mesleklerin ya da grupların bu geçişten negatif etkilenmesi de söz konusudur. Bu bakımdan bahsi geçen gruplara özel programlar ve eğitimler ile yetenekler kazandırılmalı, böylece bireyin işini kaybetmesi yerine insan onuruna yakışır iş standartlarına geçmesi sağlanmalıdır. Diğer bir ifadeyle bireyin gelirinde bir düşüş yaşanmazken doğal varlıklara karşı duyarlılığı arttırılarak, üretim sürecinin bir parçası haline gelmesi sağlanmalıdır.

Uluslararası Çalışma Konferansı yeşil işler konusunda kapasite geliştirilmesi, en etkin sistemlerin belirlenmesi, doğru uygulamaların sonuçlarının değerlendirilmesi, enerji verimliliği, kaynakların etkin kullanılması ve birlikte hareket edecek kurumların belirlenmesi konusunda ILO'nun kendisine kılavuzluk etmesini istemektedir. Diğer yandan ILO hali hazırda insan onuruna yakışır iş kavramının gelişimini, hem küresel düzeyde hem de bölgesel kurumlar aracılığıyla makro ve mikro politikalar düzeyinde takip etmeye devam etmektedir. Aynı zamanda 2015 yılı sonrası için insan onuruna yakışır iş standartlarının uygulamada hedeflenen düzeye geldiğinden emin olmak üzere ILO, sistemi hem aktif olarak denetlemekte, hem de yoksulluğu yok etmek için çaba sağlarken geçişin herkes adına adil olmasına özen göstermektedir. Nitekim ILO yeşil işler, enerji verimliliği, kaynakların etkin kullanımı, çevreye duyarlı üretim sistemlerinin geliştirilmesi ve insan onuruna yakışır iş standartları konusunda atılan adımları somut düzenlemelere çevirmek için gelişmeleri stratejik iş planlarıyla takip etmekte ve değişimi desteklemektedir.

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

**Ekonomik ve Sosyal
Araştırmalar
Uygulama ve
Araştırma Merkezi
Müdürlüğü
Kırklareli
Üniversitesi Kültür
Merkezi A Blok
39100**

**Tel: 444 40 39—166
Faks: +90 288 212 23
59**

kesam@kirklareli.edu.tr

<http://kesam.kirklareli.edu.tr>

Tarihçe

Kırklareli Üniversitesi Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi, 12 Ocak 2012 tarihinde Kırklareli Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı bir birim olarak kurulmuştur.

Merkezin Amacı

Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi; başta Kırklareli olmak üzere Trakya Bölgesi'nde ve Türkiye'de köklü bir bilimsel araştırma geleneğini yerleştirmeyi, ulusal ve uluslar arası konularda siyasi, ekonomik, kültürel, sosyal ve hukuki nitelikli bilimsel araştırma ve çalışmalar yapmayı, yurt içi ve yurt dışındaki ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte ortak projeler yürüterek bilgi birikiminin oluşturulması ve paylaşılmasını sağlamayı amaçlamaktadır.

Merkezin Çalışmaları

Kırklareli Üniversitesi Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi en başta üniversitemiz öğrencileri için, daha sonra Kırklareli, Trakya bölgesi, Türkiye ve en nihayetinde de tüm dünyaya yararlı olabilecek araştırma projeleri gerçekleştirmek ve konferanslar düzenlemek yoluyla üniversitenin bilgi birikimini güncel ve değişen ihtiyaçlara yanıt verir biçimde halkla paylaşarak, üniversite ile içinde yer aldığı toplumu bağlayan bir köprü vazifesi görecektir.

Merkezimiz bünyesinde kurulan, Sosyal Politika Araştırmaları, Yoksulluk Araştırmaları, Demografi Araştırmaları, İktisat Politikası Araştırmaları, Para Politikası Araştırmaları, Finans Araştırmaları, Bölgesel Araştırmalar, Endüstri İlişkileri Araştırmaları, Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları ve Sivil Toplum Araştırmaları birimleri ile Merkezin amaçları doğrultusunda düzenli veya düzensiz ulusal ve uluslararası nitelikte seminer, konferans, açık oturum, panel ve benzeri etkinlikler düzenlemek, süreli ve süresiz yayınlar yapmayı hedefliyoruz.

